20. Doch ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijne stem mocht veranderen; want ik ben in twijfel over u.

21. Zegt mij, gij, die onder de Wet wilt zijn! hoort gij de Wet niet?

22. Want er is geschreven, dat Abraham twee zonen had, eenen uit de dienstmaagd, en eenen uit de vrije.

23. Maar gene, die uit de dienstmaagd was, is naar het vleesch geboren geweest; doch deze, die uit de vrije was, door de beloftenis.

24. Hetwelk dingen zijn, die andere beduiding hebben; want deze zijn de twee verbonden, het eene van den berg Sina, tot dienstbaarheid barende, hetwelk is Agar.

25. Want dit, namelijk Agar, is Sina, een berg in Arabië, en komt overeen met Jeruzalem, dat nu is, en dienstbaar is met hare kinderen.

26. Maar Jeruzalem, dat boven is, dat is vrij, hetwelk is ons aller moeder.

20. En ik zou wenschen op dit oogenblik bij u te zijn, en den klank van mijne stem te veranderen, want ik ben in twijfel over u.

21. Zegt mij, gij, die onder de wet wilt zijn, hoort gij de wet niet?

22. Want er staat geschreven, dat Abraham twee zonen kreeg, eénen uit de dienstmaagd, en eenen uit de vrije.

23. Maar die uit de dienstmaagd, is naar het vleesch geboren, doch die uit de vrije, door de belofte.

24. Dit zijn zinnebeeldige mededeelingen. Want dit zijn twee verbonden, het eene van den berg Sinai, tot dienstbaarheid barende, hetwelk is Hagar.

25. Het woord Hagar echter beteekent Sinai, een berg in Arabië. En het staat op ééne lijn met het Jeruzalem van nu, want het is in dienstbaarheid met hare kinderen.

26. Maar het Jeruzalem omhoog, is vrij. En dat is onze moeder.

Hierbij slechts een enkele aanteekening.

De Stv. zegt in vs 24: „hetwelk dingen zijn, die andere beduiding hebben". Prof. Greijdanus: „Dit zijn zinnebeeldige mededeelingen".

De Stv. is op vs 25 vrij duister: „Want dit, [namelijk] Agar, is Sina, een berg in Arabië en komt overeen met Jeruzalem, dat nu is en dienstbaar is met hare kinderen". Prof. Greijdanus geeft opheldering: „Het woord Hagar echter beteekent Sinaï, een berg in Arabië. En het staat op ééne lijn met het Jeruzalem van nu, want het is in dienstbaarheid met hare kinderen".

Uit vers 26 laat Dr Greijdanus het woord „aller" wegvallen en dat op grond van de beste handschriften.

Bij Gal. 6:11 rijst de vraag: hoe kan Paulus zoo schrijven? Er zijn immers wel langere brieven van hem? De Stv. luidt immers: „Ziet hoe groten brief ik u geschreven heb met mijn hand". Nu willen wij niet betoogen, dat deze vertaling niet verdedigd kan worden. Maar het kan ook anders. „Ziet met hoe groote letters ik u geschreven heb met mijne eigene hand". Aldus Dr Greijdanus.

Doch genoeg over dezen brief.

———

Thans iets over „Efeze".

In Ef. 1:8 wordt „voorzichtigheid" der Stv. vervangen door „inzicht", wat in het verband zeker beter past.

Bij Ef. 1:10 krijgt men een voorbeeld van abstrakte vertaling van een voorzetsel. „Om in de bedeeling van de volheid der tijden" geeft onze hooggeschatte vertaler aldus weer: „in betrekking tot de bedeeling van de volheid der tijden". Ongetwijfeld is dit zeer sekuur uitgedrukt. Maar o.i. wordt daardoor de zin te ingewikkeld. Daarop zal iets anders moeten worden gevonden.

Overigens is het laatste deel van dit vers in de vertaling van Prof. Greijdanus weer mooier. „Alle dingen onder één hoofd te hereenigen in Christus, die in de hemelen en die op de aarde zijn." Zoo leest Prof. Greijdanus. Maar de Stv.: „wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel en dat op de aarde is".

Ook dogmatisch is dat verschil niet zonder beteekenis.

Men versta ons hierin wel.

Wij laten niet toe, dat de dogmatiek zal uitmaken, hoe er vertaald moet worden.

Van dogmatische exegese moeten wij niets hebben.

De dogmatiek moet juist door de exegese worden bevrucht.

Maar wanneer de exegese tot andere resultaten komt dan vroeger, hebben wij ons er natuurlijk rekenschap van te geven, of dit ook voor de dogmatiek van belang is.

En dat is bij dezen tekst stellig het geval.

Evenwel kunnen wij bij elken brief niet even lang stil staan.

Daarom zij hier aan de lezers overgelaten de vertaling van Prof. Greijdanus op Ef. 1:18b—23 met onze Stv. te vergelijken.

18b. opdat gij moogt weten, welke zij de hoop Zijner roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijne erfenis in de heiligen,

19. En welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die gelooven, naar de werking der sterkte Zijner macht,

20. Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de dooden heeft opgewekt, en heeft Hem gezet tot Zijne rechterhand in den hemel:

21. Verre boven alle Overheid, en Macht, en kracht en heerschappij, en allen naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende;

22. En heeft alle dingen Zijnen voeten onderworpen, en heeft Hem der gemeente gegeven tot een hoofd boven alle dingen;

18b. Om te weten, welke de hoop Zijner roeping is, welke de rijkdom der heerlijkheid Zijner erfenis onder de heiligen,

19. en welke de uitnemende grootte Zijner mogendheid jegens ons, die gelooven, naar de werking van de geweldigheid Zijner sterkte,

20. welke Hij gewerkt heeft in Christus, toen Hij Hem uit de dooden opgewekt heeft, en Hem gezet heeft aan Zijne rechterhand in de hemelen omhoog,

21. verre boven alle overheid en macht en mogendheid en heerschappij en allen naam die genaamd wordt, niet alleen in deze eeuw, maar ook in de toekomende.

22. En alle dingen heeft Hij onder Zijne voeten gesteld. En Hem heeft Hij als een Hoofd boven alle dingen gegeven aan Zijne gemeente,

23. Welke Zijn lichaam is, en de vervulling Desgenen, die alles in allen vervult.

23. die Zijn lichaam is, de vervulling van Hem, Die van Zich uit alles in alle opzichten vervult.

———

Een enkele opmerking ook over den brief aan de Filippenzen.

Hierin zijn de verschillen vrij talrijk.

Paulus bidt in Fil. 1:9, dat de liefde der Filippenzen „nog meer en meer overvloedig worde in erkentenis en alle gevoelen" (Stv.). Prof. Greijdanus zet voor „alle gevoelen" in de plaats „alle fijn gevoel". Een fijne onderscheiding!

Nog al eens vaak hoort men op grond van Fil. 1:18 de spreekwijze: „Christus wordt onder een deksel verkondigd". Dat moet dan beduiden: minder zuiver. Neen, zegt Prof. Greijdanus, het moet zijn: ten voorwendsel.

Ook met Fil. 1:22 komt het er heel anders voor te staan. Stv.: „Maar of te leven in het vleesch, hetzelve mij oorbaar is, en wat ik verkiezen zal, weet ik niet". Prof. Greijdanus: „Indien echter het leven in het vleesch, is dat mij arbeidsvrucht. En wat ik verkiezen zal, maak ik niet bekend". Paulus weet het dus wel, maar zegt het niet.

Zelf vergelijke men beide vertalingen op Fil. 2:5—11.

5. Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was,

6. Die in de gestaltenis Gods zijnde, geenen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn.

7. Maar heeft Zichzelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en in den menschen gelijk geworden.

8. En in gedaante gevonden als een mensch, heeft Hij Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises.

9. Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd, en heeft Hem eenen naam gegeven, welke boven allen naam is;

10. Opdat in den naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,

11. En alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods, des Vaders.

5. Bedankt dit onder u, wat ook in Christus Jezus (was).

6. Die, in de gestaltenis Gods zijnde, het zijn gelijk aan God niet gehouden heeft voor een middel om te rooven,

7. maar Zich ontledigd heeft in het aannemen van de gestaltenis van eenen dienstknecht, door aan menschen gelijk te worden. En in gestalte gevonden als mensch,

8. heeft Hij Zich vernederd, door gehoorzaam te worden tot den dood, en wel den dood des kruises.

9. Daarom heeft ook God Hem in gunst den naam gegeven, die boven allen naam is,

10. opdat in den naam van Jezus zich zoude buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en op de aarde, en onder de aarde zijn,

11. en alle tong zoude belijden, dat Heere (is) Jezus Christus, tot heerlijkheid Gods des Vaders.

In 2:22 geeft Paulus omtrent Timotheus volgens de Stv. dit getuigenis: „En gij weet zijn beproeving, dat hij als een kind zijnen vader, met mij gediend heeft in het evangelie", maar volgens Prof. Greijdanus: „Zijne beproefde (trouwhartigheid) echter kent gij, dat hij als een kind voor zijnen vader met mij in het evangelie gedienst heeft".

De predikant, die, toen hij aan een nieuwe reeks catechismusprecken begon, moet gezegd hebben: dezelfde dingen tot u te spreken, is mij niet verdrietig en het is u zeker", zou zich bepaald weleens een keer bedacht hebben, wanneer hij de vertaling van Prof. Greijdanus op Fil. 3:1 gekend had: „Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij geene zaak van bedenking, u echter tot vastheid".

Paulus aarzelt geen oogenblik om in te staan, voor wat hij gezegd heeft of zeggen zal, maar het zou kunnen, dat de Filippenzen wankelden en daarom tracht hij hen tot meerdere vastheid te leiden.

„En ik bid ook u, gij [mijne] oprechte metgezell wees deze [vrouwen] behulpzaam."

Zoo leest men in Fil. 4:3 (Stv.).

Wie kan Paulus met dezen metgezel hebben bedoeld? Hij wordt nergens genoemd.

Prof. Greijdanus meent echter, dat metgezel hier een eigennaam is en laat die daarom evenals andere eigennamen onvertaald.

Zoo wordt het dan: Ja ik bid ook u, echte Synzygus, grijp met haar (d.i. met Euodia en Syntyche) aan.

Hij zou dan als echte Synzygus worden aangesproken, omdat hij zijn naam naar waarheid drangt.

Een veel mishruikte tekst is ook: „Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend". (Stv. Fil. 4:5). Onder de betere vertalingen kiest Prof. Greijdanus voor: „Uwe billijkheid zij bekend aan alle menschen.

—= Schrift en Schriftbeschouwing.

III.

Het onderscheid, zooals men van schismatieke zijde gemaakt heeft tusschen Schrift en Schriftbeschouwing, komt dus hierop neer, dat men feitelijk nooit kan spreken: dit leert de Schrift, maar: dit leert mijn Schriftbeschouwing.

Wanneer men de zegswijze: dit leert de Schrift, toch behoudt, doet men dit gemakshalve, om praktische redenen. Maar eigenlijk is het een elliptische uitdrukking, welke in gebrekkige kortheid weergeeft, wat men bedoelt.

De Schriftbeschouwing gaat dan wel over de Schrift, wordt gehouden naar aanleiding van de Schrift, maar de Schrift zelf staat er buiten.

Het is er mee, als wanneer men kroonjuweelen bewondert. Men beziet ze van voren en van ter zijde. Misschien mag men ze in de hand nemen. Men is er in verrukking over. Maar die juweelen zijn dood.

Zoo kan men ook over de Schrift in extase zijn. Haar voor onfeilbaar houden. Maar er zich toch tegenover stellen, gelijk men tegenover een uitstalling van edelgesteenten gaat staan. Hoe hoog men dan van zijn waardeering voor de Schrift opgeeft, men verklaart haar toch voor dood.

De Schrift wordt op die manier vermechaniseerd.

Zij wordt alleen middel voor ons om ons aan een Schriftbeschouwing te helpen.

Maar in de Schrift zelf zit geen werking.

Die moet van buiten af komen.

Zij is de machine, welke bewegingloos daar staat en niets produceert.

Is dat geen door en door mechanische Schriftopvatting?

En moet het niet verwonderen, dat die juist gehuldigd wordt door hen, die het woord „organisch" als sjibboleth hebben gekozen?

Duidelijk komt hierdoor aan het licht, dat bij hen de leuze: wij komen op voor een organische Schriftbeschouwing, een vlag is, welke de lading niet dekt.

Dit is het merkwaardige feit van den dag: zij, die den mond vol hebben van een organische Schriftbeschouwing, gaan van een zeer mechanische Schriftopvatting uit.

Dat deze onze gevolgtrekking zuiver is, kan als door een proef op de som worden bewezen.

Een paar weken geleden, toen wij deze artikelenreeks reeds waren aangevangen, schreef Dr Geelkerken: „Welnu, zoo is de Heilige Schrift op zichzelf een donker en dood boek, als niet de Heilige Geest èn licht schenkt aan ons zielsoog, waarmede wij haar lezen èn licht werpt op het landschap der goddelijke realiteiten, waarvan zij gewaagt. De Heilige Geest is het, die de Schrift opent voor ons bewijstzijn, en ons bewustzijn voor die Schrift; die het Woord als middel der genade gebruikt voor Zijn werk en de Schrift maakt tot het levende Woord van God".

Wij spatieerden: zoo is de Heilige Schrift op zichzelf een donker en dood boek.

Daarin heeft men de bevestiging van wat wij schreven: de onderscheiding tusschen Schrift en Schriftbeschouwing, zooals die van schismatieke zijde wordt gemaakt, is de dood-verklaring van de Schrift.

Wel schijnt, wat Dr G. over den Heiligen Geest en Zijn werking er op volgen laat, het krasse van zijn eerste uitspraak weer goed te maken.

Doch dit is niets dan schijn.

De Schrift wordt hier losgemaakt van den Geest.

Zij wordt op zichzelf genomen.

En dan is zij donker en dood.

Eerst door een daarbij komende werking des Geestes wordt zij tot het levende Woord van God.

Zulk een redeneering toont, dat de vele vraagstukken, welke zich bij het Schriftproblem voordoen, niet zijn doorgedacht.

Er wordt eenvoudig over heengegleden.

Hoeveel dogmatische feilen in die paar zinnen worden begaan is niet gemakkelijk uit te maken.

Hier wordt o.a. een verkeerde voorstelling gegeven van de verhouding tusschen Woord en Geest, tusschen het geschreven Woord en Woord Gods in ruimeren zin, tusschen den inhoud van het Woord en de illuminatie (verlichting) des Heiligen Geestes, tusschen de Schrift en de ongeloovige, die haar leest en hoort.

Behoeft het hun, die hun belijdenis kennen, nog aangetoond, dat deze redeneering en de Schriftbeschouwing, waarop ze zich baseert, geheel en al **ongereformeerd is?**

Dat zij in flagranten strijd is met artikel 5 van onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis?

Dr Geelkerken beweert, dat de Schrift op zichzelf een donker en dood boek is.

Maar het genoemde artikel van onze Geloofsbelijdenis, waarin over het gezag der Heilige Schrift gehandeld wordt, zegt, dat wij zonder eenige twijfeling gelooven al wat in deze boeken begrepen is, niet zoozeer, omdat de kerk het leert, maar inzonderheid, omdat de H. Geest getuigenis geeft in onze harten, dat zij van God zijn „en dewijl zij ook het bewijs van dien bij zichzelven hebben: gemerkt de blinden zelven tasten kunnen, dat de dingen, die daarin voorzegd zijn, geschieden".

De belijdenis noemt dus naast elkander: het getuigenis des Heiligen Geestes in de harten der geloovigen en het getuigenis der Schrift zelf.

De Schrift is op zichzelf een dood boek. Aldus Dr Geelkerken.

Neen, zegt de belijdenis, de Schrift getuigt en bewijst, ze is levend.

De Schrift is op zichzelf een donker boek. Zoo weer Dr Geelkerken.

Neen, zegt de belijdenis, de Schrift is helder zelfs voor blinden, voor ongeloovigen. Want als die blinden voor de Schrift worden geplaatst en ze willen niet zien, dan kunnen ze nog tasten, dat de dingen, welke daarin voorzegd zijn, geschieden.

Zoo staat dan Dr Geelkerken tegenover de organische opvatting van de Gereformeerde belijdenis een mechanische opvatting van de Schrift voor.

De Schrift is bij hem een dood mechanisme geworden, dat van buiten af, door den Geest, in beweging moet worden gebracht.

Na Assen voorspelden wij, dat na korter of langer tijd wel blijken zou, dat Dr Geelkerken verder van ons af staat dan de punten, waarover het ter Synode liep, misschien deden vermoeden.

Deze voorspelling is reeds nu uitgekomen.